

L'OPINIÓ

SURT CADA DISSABTE

25 CENTIMS

BARCELONA, 15 SETEMBRE DE 1928

ANY I - N.º 31

SUBSCRIPCIONS = ADMINISTRACIO

Carme, 20 int., 1.ª

PREUS DE SUBSCRIPCIO:

BARCELONA: TRIMESTRE, 3,00 PESSETES; SEMESTRE, 6,00
FORA: TRIMESTRE, 3,50 PESSETES; SEMESTRE, 6,50
ESTRANGER: SEMESTRE, 9,00 PESSETES

Al marge del llibre "Cambó"

per J. Casanovas

I L'OFENSIVA DE LES DRETES VERNACULES

Tractar dels problemes que remou el llibre de Pla, "Cambó", en un article, no seria fàcil ni és el meu propòsit. Són tantes les qüestions — històriques, polítiques i socials — invitades a revisió que gairebé cada una d'elles reclama un comentari.

Del llibre no se'n deu negligir res. Per ésser fruit de la persistent ofensiva de les dretes, els problemes que toca s'han de discutir en tots llurs aspectes. Des dels propòsits de l'editor — "La Nova Revista" — fins als detalls insignificants de les tendencioses pàgines, tot requereix una atenció revisora.

De tot se'n desprèn el pensament bàsic que ha inspirat la redacció i publicació del llibre, que no és altre que el de voler identificar — encara una vegada — el problema de la llibertat col·lectiva amb la política de la dreta regionalista. És una manifestació — històrica — del pairalisme tradicionalista, per tal de valoritzar, millor dit, rehabilitar la desgraciada actuació de la Lliga.

Potser sigui innecessari discutir la virada de Pla. És anecdòtica al costat de tot ço altre. Aquesta inseguritat doctrinal és una de les característiques de la seva literatura. El mot sempre ha pogut més que la qüestió i aquell s'ha emportat la darrera. S'ha volgut veure en les seves pàgines la idea-forma, quan la primera sovint fallava. Pla, que es reclamava de la literatura en totes les seves manifestacions, "com a creadora d'un ambient de llibertat", no observa que aquella es limita en les edicions de "La Nova Revista". Aquesta tendeix amb la col·lecció anunciada — segons diu — "a solidar el concepte d'ordre positiu, de seny natural i de bona lògica, en lluita contra els principis dissolvents que en el segle passat escamparen per Europa un llevat d'anarquia, de desordre desorientador dels esperits". I afegeix encara les paraules de Massis: "tenim de refer la unitat moral, d'expandir la filosofia de l'ordre, de fer sorgir les nocions de l'home i de Déu en les idees i els costums."

Un llibre inaugural d'una col·lecció amb les anteriors paraules de l'empresa editora, mostra ja la tendència de les publicacions.

No és de sorprendre, doncs, que la primera concessió que es faci en aquelles planes sigui la de voler "rebotar" (aquest és el mot) l'es-

perit de llibertat que sempre ha animat el republicanisme, i, amb una pretesa revisió, rebotar, també, un dels noms que a Catalunya simbolitza precisament aquelles idealitats, encara no realitzades, del segle passat, que "La Nova Revista" vol foragitar del terror i de les consciències.

Pi i Margall és la contrafigura de totes les dretes, o millor dit, éssent ell, com tota política liberal, una afirmació, és la figura contra la qual van totes les actituds negatives d'aquelles. Per això ara a l'entorn de Pi i Margall volen destruir el símbol de les inquietuds renovadores i liberals de la nostra terra.

I això també ho practiquen les dretes en nom del catalanisme, oblidant, però, que l'ambient de llibertat, de comprensió i d'humanisme del federalisme de Pi i Margall, tanmateix ben estès per Catalunya, simplificà l'expansió del pairalisme. Els primers propagadors d'aquest en dirigir-se a les multituds que n'erén refractàries, però pimargallianes, sovint deien: "és el mateix; el pairalisme és el federalisme català". Callaven, però, la diferència en altres aspectes socials i polítics. En una paraula: el pairalisme tradicionalista, biològic, s'ha recolzat al principi de la seva propaganda en l'obra de Pi i Margall, si bé per a sofisticar-la en el sentit de classe burgesa que els interessava. I l'obra de Pi i Margall, parcialment invocada, apel·lada, però, com a doctrina popular, facilità la pairalització del país. Ara se'n desdiuen; és que l'empraven com un instrument ortopèdic. Però el sediment pimargallià és el que domina el percentatge més crescut del pairalisme.

Així és difícil desfer l'obra del Mestre amb una atzagaiada. Ni amb una revisió, per seriosa que fos, poden desfigurar-se les ensenyances — encara actuals — del gloriós magisteri.

Pi i Margall cercava el punt d'honestat coincidència de la idealitat amb la realitat. No mancà al mentari dels fets i assenyala sempre una actitud. Des de les primeres campanyes fins a la darrera vibra, amb sensibilitat humaníssima, davant de totes les qüestions que ofereixen els dies. Des de les qüestions constitucionals i republicanes, passant per les cubanes i també per les processals de Montjuic, conté la paraula i l'actitud que es reclama de l'home liberal. Preferentment es preocupà de la qüestió religiosa i de la social, perquè volia completar totes les emancipacions de l'home, les morals i les materials.

La mateixa pèrdua del poder — no de la República, que no caigué de les seves mans — glorifica el seu magisteri. El govern (com molt bé escrivia Alomar en un manifest que signàrem plegats, Abril 1921), és un exercici mixte d'ordenació i magisteri; una obra de certa manera professoral; perquè es obligació dels governants difondre amb llurs actes una aura de cultura que serveixi d'exemplaritat al poble.

Pi i Margall n'era d'aquesta saludable mena de governants. No aspirava al poder con a fi, sinó com a mitjà per a exercir encara aquella reclamada actitud d'ordenació i magisteri. En no poder-la realitzar descendia del Govern i lluitava fins a darrera hora — tota la vida — per remoure en mig del poble totes les inquietuds renovadores. És un dels gloriosos precursors de la revolució social.

Contra la figura de Pi i Margall, contra el símbol de totes les emancipacions civils i socials desapareixen conjuntes les dretes. És de creure, però, que es cremaran les ales, tanta és la potència encara — i ara molt indispensable — d'irradiació d'aquell formidable focus.

En altres articles seguirem els comentaris.

SEGUIRAN:

II. LES BASES DE MANRESA (o EL PAIRALISME VUICENTISTA).

III. L'ACTUACIO D'EN PRAT DE LA RIBA.

IV. LA PAIRALITZACIO POPULAR.

V. ASPECTES DE SOLIDARITATS.

VI. EL REGIONALISME INTERVENCIONISTA.

La veu d'Alomar

Remarquem als nostres lectors l'article de Gabriel Alomar. "El caudillaje póstumo de Pi y Margall", publicat a "La Libertad" de Madrid el 8 de setembre, i reproduït, entre altres periòdics, per "La Nau" del 10. És la veu més pura i més forta que s'ha elevat fins ara en el debat promogut pel llibre de Josep Pla, i pot servir al debat de magnífica cloenda. En ell es diuen veritats serenes, paraules clares, paraules fortes, paraules virils.

L'excés d'original no ens permet de reproduir-lo també, com era el nostre desig. La setmana vinent, tanmateix, el publicarem en llengua catalana. Alomar ha estat sempre oportunitatíssim, i aquest article d'ara — un dels millors treballs que hagi produït mai la seva pensa fecunda — tindrà actualitat, encara, durant molt de temps.

**

Aprofitem aquesta avinentesa per anunciar als lectors que l'il·lustre President de la "Unió Socialista de Catalunya" ens ha tramès una interessantíssima resposta a l'enquesta que prepara L'OPINO. Així Alomar comença, en certa manera, la col·laboració anunciada i esperada en el nostre periòdic. Els lectors apreciaran en el que val aquesta aportació magnífica del solitari de Palma, del Tradicionista de la Llibertat. Ell sempre sap dir, sobre temes vitals, unes clares paraules definitives.

La setmana que ve:

Un diàleg inèdit d'ALFONS MASERAS i treballs de
Joan Casanovas,
Orion Bernhard,
Pere Comas,
Andreu Nin,
i molts d'altres.

SUMARI

Al marge del llibre "Cambó", per J.

Casanovas

Una intervist amb Paul Vaillant-Couturier,

per Domènec de Bellmunt

Un capítol de novel·la, per Abelard Tona

i Nadalmai

Un capítol de "Resurrecció", de Tolstoi

(traducció catalana de R. Llates i A. Ma-

seras).

Protegits per l'estrella roja (impressions

d'un viatge al mar Artic), per Pere Comas

De París estant, per J. Roig.

A tort i a dret, per Jaume Gascon

L'home, perdurable?, per Albert Sans

La vida del treball. — Entorn de la polè-

mica Peiró-Maurin, encara, per J. Agua-

dé i Miró.

Els partits d'esquerra i els anarquistes, per

Joan Peiró

Ecos, Resum de la setmana, Revista de

premsa, Correu de la redacció, notes, co-

mentaris, etc.

Caricatures i fotografies diverses

Una conversa amb Paul Vaillant-Couturier per Domènec de Bellmunt

Paris, Setembre.

La situació actual del comunisme a França ha estat desfigurada per la premsa tendenciosa i l'opinió estrangera en té una idea equivocada. Les potències capitalistes han signat una santa aliança secreta per combatre el perill soviètic. Sistemàticament, tot el que ve de Rússia és suspecte. Els Soviets preparen una ofensiva, els soviets fomenten la revolució social a tots els països, els soviets subvencionen els moviments irredemptistes, els soviets seguen l'herba sota els peus a la Societat de Nacions... No acabarem mai. La

premsa burgesa del món tracta la Rússia soviètica amb un accent perfidiosament despectiu. L'or no es regateja pas. Les informacions de la gran majoria de diaris europeus i americans sobre l'actualitat russa s'han d'acollir amb totes les reserves i sovint, per descobrir-ne la veritat, s'han de girar a l'inrevés.

Una cosa semblant passa amb la veritable situació del comunisme a França. M'he convençut que a casa nostra la gent està influïda pel gavadal d'informacions suspectes publicades sobre els comunistes francesos.

Amic de la veritat i de les informacions periodístiques exactes, he tingut un gran interès a parlar una llarga estona amb un dels homes més significats entre els comunistes francesos. Se'm dirà, probablement, que resulta ingenu demanar dades i comentaris sobre el comunisme a França a una primera

El membre de la Lliga Antialcohòlica. — Si deixeu de beure, viureu vuitanta anys.

El camperol. — Em sembla que ja heu fet tard.

El membre de la Lliga Antialcohòlica. — No, sempre hi sou a temps.

El camperol. — Es que ja en tinc vuitanta-u.

(De "Passing Show", Londres).